

Een nieuw lied op de Oegstgeestche [sic.] Vrolykheid.

Van den achsten [sic.] maart 1783.¹

Den *Zogenaamden* Ridder² VAN KUMPEL,³ *Student* in de Regten te Leyden: toegewyd.

Op de Vois: *Een braave Jaager voelt geen Kouw.*

Een Ridder⁴ ging ter boeren Jagt.⁵ Ha! Ha!
Maer ziet hy hyt niets t’huis gebragt.⁶ Ha! Ha!
De Boertjes,⁷ die waeren te loos, te plat,⁸
En riepen: *Geen juk⁹ om de dit en dat*
Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

De Ridder tracteerde by Moeder Kryn. (1) Ha! Ha!
Hy schonk in het rond de Koele Wyn. Ha! Ha!
De Prins is’er Jaerig! riep hy – Drinkt mee;
Maer geen van de Boertjes riepen: Hoezee.
Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

De Ridder die sprak: *Hy¹⁰ is ‘er zo goed,* Ha! Ha!
Hy is van het oude Nassouwsche bloed. Ha! Ha!
De Boertjes die zeiden: DAT VOELLEN WE FEL

¹ De verjaardag van stadhouder Willem V.

² Het ‘zogenaamde ridder’ is sarcastisch bedoeld, en verwijst naar de adelstand, maar dan op een spottende manier: Kumpel is helemaal geen echte ridder of adellijke. Maar Kumpel wel als iemand af te schilderen die dat zou willen zijn wordt zijn steun voor de stadhouder, en meteen ook zijn onderdanigheid aan de stadhouder duidelijk gemaakt.

³ Kumpel schreef zelf ook poëzie en was een vriend van de eveneens oranjegezinde leidse dichter Willem Bilderdijk. Na de bekendheid die Kumpel door het incident in Oegstgeest kreeg kwam hij zelfs in dienst van de stadhouder

⁴ Hier wordt de student Kumpel bedoeld.

⁵ Een verwijzing naar de oorsprong van de melodie, het lied [Gij die thans zijt met mij ter jacht](#).

⁶ Zijn onderneming, het feest dat Kumpel wilde vieren, was niet succesvol.

⁷ Kumpel probeert ‘de boertjes’ van de goedheid van de stadhouder te overtuigen. De boeren waren niet alleen op de sociale ladder een tegenpool van een adellijke ridder, het waren juist ook de boeren die traditioneel de stadhouder steunden. Waar de stadhouder zijn achterban had bij de aristocraten en de lagere arbeidersklassen, hadden de Patriotten vooral aanhangers bij de gegoede burgerij. In dit lied (in de 3^e en 4^e strofe) verwoorden de boeren echter het perspectief van de Patriotten en bekritisieren de prins: zij merken niets van die goedheid van de stadhouder want het gaat helemaal niet goed met de Republiek. De ridder, en daarmee ook de stadhouder, worden dus aangevallen vanuit hun eigen achterban. Ook is dit opnieuw een manier waarop de patriotten zich prinsgezinde ‘symbolen’ toe-eigenden.

⁸ Het is wel opvallend dat de patriotten zichzelf hier als dom neerzetten door critici van de stadhouder als ‘loos en plat’ te omschrijven.

⁹ De macht van de stadhouder werd door de patriotten vaak als een ‘juk’ van onderdrukking afgeschilderd. Met hun revolutie wilden de patriotten dit juk breken, zie bijvoorbeeld links onder op de volgende afbeelding: <https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-T-00-3807>.

¹⁰ Hier wordt stadhouder Willem V bedoeld.

HET LAND VAERT DAEROM, GOD BETERT! ZO WEL¹¹
Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

De Ridder die riep: 't is *Leugentaal*. Ha! Ha!
De STAETEN¹² *zyn Leugenaers altemael*, Ha! Ha!
De Boertjes die schreuwden! VERDOMT MEN HEER!
Waerom doet men dan geen Engelsman zeer!
Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

De Ridder keek droevig op zen neus, Ha! Ha!
Hy wou toch zo graeg een Oproer leus, Ha! Ha!
Maer allemaal riepen ze, SNYERS BAAS (2)
IN CEGTGEEST GIEN VREUGDE VAN SUNTERKLAES. (3)¹³
Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

's LANDS VADEREN¹⁴ TROUW – en gien Tumult, Ha! Ha!
Je bienen an stuk, zo je langer mult¹⁵ Ha! Ha!
's LANDS VADEREN TROUW, ZO BLYVEN WY VRY:
Jou Blixem!¹⁶ Jy zoekt hier Slaverny.¹⁷
Ha! Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

- (1) By de *Wed. KRYNENBURG te Oegstgeest*.
- (2) Der Vater von den Ridder, is ja Klaedermachers gezelschap te Amsterdam ewesen, en nach ien reise zu Oost-Indien bald reich.¹⁸
- (3) Zo als in den Haag op Sunter-Klaas avond op den 6 December 1782.

¹¹ Die kritiek dat het slecht gaat met Nederland moeten we situeren in het algemene beeld dat er in de tweede helft van de achttiende eeuw heerste over het 'verval van het vaderland'. De patriotten weten dat voornamelijk aan de incompetentie van de stadhouder. Van 1780 tot 1784 was de Republiek in oorlog met Groot-Brittannië tijdens de Vierde Engelse Oorlog. Doordat het huis van Oranje van oudsher vriendschappelijke banden had met Engeland waren de Patriotten sceptisch over het, in hun ogen, slappe optreden van Willem V.: Vandaar ook in de volgende strofe de vraag van de boeren: waarom wordt er niet sterker tegen de Engelsen opgetreden?

¹² De Staten-Generaal, deze telde in 1783 een groeiend aantal patriotse leden.

¹³ In deze strofe wordt duidelijk dat er met 'Oegstgeestsche Vrolykheid' het Nicolaasoproer dat op 6 december 1782 in Den Haag had plaatsgevonden wordt verwezen. De patriotten zagen deze demonstratie van de oranjegezinden als een in scène gezette demonstratie, terwijl de orangisten de gebeurtenis zelf afdeden als een 'spontane vrolykheid.'

¹⁴ De afgevaardigden van de Provinciale Staten van de verschillende gewesten van Nederlanden die in de Staten-Generaal zetelden werden vaak 'vaders van het vaderland' genoemd. De boeren blijven hen trouw om hun vrijheid, het ideaal waar de patriotten naar streefden door het breken van het 'stadhouderlijk juk'.

¹⁵ Een duidelijk dreigement aan het adres van Kumpel: hij moet vooral geen onrust stoken, anders zullen de boeren zijn benen breken.

¹⁶ Scheldwoord.

¹⁷ De boeren beschuldigen Kumpel er van dat hij door de stadhouder te verdedigen de onderdrukking van de Nederlandse burgers in stand houdt.

¹⁸ De vader van Kumpel was een welgestelde koopman van Duitse oorsprong.